

2. Вільчинська І. Ю. Неправдива інформація як засіб маніпулятивної взаємодії. *Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття: матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф.* Одеса, 2021. С. 105–108.
3. Гриценко О. Фейкові новини як інструмент гібридної війни // Науковий вісник міжнародних відносин. 2022.
4. Кіца М. О. Фейкова інформація в українських соціальних медіа: поняття, види, вплив на аудиторію. URL: http://nz.uad.lviv.ua/static/media/1_52/36.pdf (дата звернення 13.03.2025 р.)
5. Мудра І. Поняття «фейк» та його види у ЗМІ. URL: http://old.journ.lnu.edu.ua/vypusk7/n15/tv15_25.pdf.
6. Тук М. Інформаційна війна та національна безпека: ризики для молоді. Харків: Видавництво «Фактор», 2021.
7. Knight W. An AI that writes convincing prose risks mass-producing fake news. URL: <https://www.technologyreview.com/s/612960/an-ai-tool-auto-generates-fake-news-bogus-tweets-and-plenty-of-gibberish> (дата звернення 18.03.2025 р.)

Морін О. Л.

МЕДІАКОНТЕНТ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ: АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ

У статті розкриваються ключові аспекти створення медіаконтенту, спрямованого на формування національної ідентичності учнівської молоді. Наголошується на особливому впливі медіа на цей процес, загалом на виховання патріотизму, формування громадянської свідомості та самоідентифікації зростаючої особистості.

Ключові слова: учнівська молодь, національна ідентичність, медіа контент.

The article explores key aspects of creating media content aimed at shaping the national identity of student youth. It emphasizes the significant influence of media on this process, particularly in fostering patriotism, developing civic consciousness, and shaping the self-identification of a growing individual.

Key words: student youth, national identity, media content.

Формування в учнівської молоді національної ідентичності набуває особливої важливості в умовах російської агресії проти України. Ця проблема стосується не лише освіти, але й національної безпеки держави. Війна, що супроводжується геноцидом, окупацією територій, руйнуванням міст, депортацією дітей, вимагає від суспільства активних дій для збереження культурної спадщини та історичної пам'яті. Важливість цього питання полягає в необхідності глибокого розуміння та засвоєння національних цінностей, що є основою для формування сильної та стійкої національної ідентичності [2].

У сучасному світі медіа відіграють ключову роль у формуванні національної ідентичності. Завдяки контенту, створеному з урахуванням культурних особливостей, молодь отримує знання про власну історію, традиції та цінності. Медіаконтент стає потужним інструментом виховання патріотизму, формування громадянської свідомості та самоідентифікації. Сьогодні українська молодь активно споживає цифровий контент, який може як зміцнювати національну ідентичність, так і розмивати її. Тому важливо розробляти якісні, змістовні та цікаві проекти, які будуть сприяти усвідомленню своєї належності до української нації.

Метою статті є розгляд ключових аспектів створення контенту, спрямованого на формування національної ідентичності учнівської молоді.

Національна ідентичність – це не просто статичне поняття, а динамічний процес, що відображає унікальний шлях розвитку народу. Вона є не лише символом гармонійного розвитку, але й потужним інструментом самозбереження, особливо в періоди криз та випробувань.

В умовах зовнішньої агресії чи внутрішніх конфліктів, національна ідентичність стає фундаментом стійкості, об'єднуючою силою, що дозволяє народу зберегти свою цілісність та протистояти загрозам. Вона надає відчуття спільності, що є необхідним для мобілізації зусиль та досягнення спільних цілей. Спільні цінності, історична пам'ять та культурні традиції формують основу національної ідентичності. Вони створюють відчуття «ми», що об'єднує людей незалежно від їхнього соціального статусу, віросповідання чи політичних переконань.

Важливо розуміти, що національна ідентичність не є чимось застиглим, вона постійно розвивається та трансформується під впливом внутрішніх та зовнішніх факторів. Вона потребує постійного підживлення, збереження та розвитку [3].

Національна ідентичність – це фундаментальна складова особистості, що включає усвідомлення людиною своєї приналежності до певної нації через мову, культуру, історію та традиції. Вона формується під впливом різних чинників, серед яких значну роль відіграють засоби масової інформації. Сучасні медіа активно конструюють уявлення про націю, поширюючи історичні наративи, культурні символи та формуючи спільні цінності. Особливо важливим є створення якісного медіаконтенту, що сприяє зміцненню національної свідомості серед молоді. Завдяки цифровим технологіям, молодь має доступ до великої кількості інформації. Важливо, щоб цей контент відповідав потребам національної освіти, пропагував історичну правду та формував гордість за культурну спадщину.

Створення якісного медіаконтенту для формування національної ідентичності учнівської молоді вимагає врахування ключових принципів. Перш за все, контент має бути доступним та зрозумілим, що означає адаптацію матеріалів до вікових та когнітивних особливостей учнів. Важливою є автентичність матеріалів: використання перевірених історичних джерел, документальних записів та елементів культури, що відображають правдивий образ національної спадщини. Недостовірна або спотворена інформація може нашкодити процесу формування національної свідомості. Також ефективність контенту залежить від його візуальної та емоційної складової. Використання анімації, відео, інтерактивних форматів підвищує залученість учнів, сприяючи глибшому зануренню в тему та кращому запам'ятовуванню матеріалу.

Створення медіаконтенту, спрямованого на формування національної ідентичності учнівської молоді базується на трьох ключових аспектах. По-перше, змістовий аспект передбачає представлення історії, мови, культури та національних традицій. Це може включати документальні фільми, анімаційні ролики про історичних постатей або інтерактивні навчальні модулі. По-друге,

технологічний аспект визначає, яким чином контент буде представлений. Використання анімації, доповненої реальності, інтерактивних елементів значно підвищує ефективність засвоєння матеріалу. Нарешті, комунікативний аспект передбачає активну взаємодію учнів з контентом та між собою. Соціальні мережі, онлайн-форуми та платформи для спільного створення контенту відіграють важливу роль у залученні молоді.

Успішні медіапроекти можуть суттєво впливати на формування національної ідентичності учнівської молоді. В Україні існує кілька потужних ініціатив, які поєднують якісний контент, інтерактивні технології та культурний компонент. Проєкт «Спільно» створює анімаційні серіали та освітні відео, які популяризують українську мову, історію та культуру. «Дія. Освіта» пропонує безкоштовні курси для молоді, що включають тематику громадянської відповідальності та національної свідомості. «Ukrainer» – документальний мультимедійний проєкт, що висвітлює етнографічне багатство України.

На міжнародному рівні варто звернути увагу на практики США (медіаграмотність у школах), Фінляндії (інтерактивне навчання через ігрові платформи) та Японії (поєднання традиційної культури з сучасними технологіями).

Так у США медіаграмотність інтегрується в освітні програми через міждисциплінарний підхід і має на меті сприяння формуванню свідомих та критично мислячих громадян. Деякі штати (наприклад, Каліфорнія, Іллінойс) ухвалюють закони, що зобов'язують школи включати медіаграмотність у програми. Основні аспекти такого підходу полягають у інтеграції в навчальні предмети, тобто медіаграмотність викладається в межах англійської мови, історії, соціальних наук та STEM-дисциплін.

Також широко здійснюється партнерство з урядовими і неурядовими організаціями. Наприклад Національна асоціація з питань освіти в медіа (NAMLE) та програми, як-от «Common Core» та «ISTE Standards», сприяють розвитку критичного мислення щодо медіа, а освітні проєкти «News Literacy Project», «MediaWise» надають навчальним закладам доступ до різноманітних ресурсів, проводять тренінги. Під час таких заходів як учні, так і вчителі з одного боку навчаються створювати власний медіаконтент, а з іншого, аналізують новини, рекламу, соцмережі з метою пошуку фейкової інформації чи відвертої дезінформації.

У Фінляндії інтерактивне навчання через ігрові платформи є важливою частиною освітнього процесу. Розповсюджена так звана гейміфікація навчання, тобто використання ігрових механік і платформ для підвищення мотивації учнів. В основі персоналізація та адаптивність, постійний аналіз прогресу учнів, налаштування завдань під їхні індивідуальні потреби. Педагоги виступають у ролі модераторів, створюють ігрові сценарії, що інтегруються в навчальний план, акцентують свою діяльність на розвитку творчості та соціальних навичок. Такий підхід робить освіту більш захопливою та ефективною, сприяючи активному залученню учнів. Наприклад методика «Playful Learning», «навчання через гру», сприяє дослідженню,

експериментуванню та самостійному відкриттю учнями нових знань.

Також для розвитку критичного мислення, командної роботи та STEM-навичок широко застосовуються популярні платформи «Seppo», «Kahoot!», «Minecraft: Education Edition», «DragonBox».

У Японії активно впроваджуються інтерактивні методи навчання, що поєднують традиційну культуру з сучасними технологіями. Цей підхід сприяє глибшому розумінню культурної спадщини та підвищенню мотивації учнів через використання інноваційних засобів.

Відбувається інтеграція традиційної культури в освітні платформи. Одним із яскравих прикладів є музей «Nintendo», відкритий у жовтні 2024 р. в місті Удзі, префектура Кіото. Музей пропонує інтерактивні експозиції, що поєднують історичні японські ігри з сучасними технологіями. Наприклад, відвідувачі можуть брати участь у гігантській версії карткової гри, заснованої на збірці японських поем «Хякунін іссю», використовуючи спеціальний додаток для пошуку відповідних карт. Такі заходи дозволяють учасникам зануритися в традиційну культуру через сучасні інтерактивні засоби.

Сучасні технології використовуються для збереження культурної спадщини. Наприклад, доповнена (AR) та віртуальна реальність (VR), активно застосовуються в освітніх програмах для відтворення історичних подій та культурних практик. Це дозволяє студентам взаємодіяти з віртуальними об'єктами та середовищами, глибше розуміючи традиційні аспекти японської культури. Такі технології сприяють створенню інтерактивного навчального середовища, де учні можуть віртуально подорожувати у часі та просторі, досліджуючи культурні надбання.

Ігрові платформи широко застосовуються як засіб навчання. Використання ігрових елементів у навчанні підвищує зацікавленість та мотивацію учнів, дозволяючи їм активно залучатися до процесу пізнання. Наприклад, платформа «AR Book» надає можливість викладачам інтегрувати ігрові методики у свої уроки, використовуючи доповнену реальність для створення інтерактивних та захоплюючих освітніх досвідів. Це сприяє розвитку критичного мислення та креативності учнів, оскільки вони вирішують завдання та квести, що вимагають нестандартних підходів.

Поєднання традиційних елементів культури з сучасними технологіями дозволяє створити унікальний навчальний досвід, що відображає багатство японської спадщини та відповідає вимогам сучасного світу.

Таким чином, інтерактивне навчання через ігрові платформи в Японії є ефективним засобом збереження та популяризації традиційної культури, одночасно розвиваючи сучасні навички та компетенції учнів.

На нашу думку, в умовах стрімкого розвитку цифрових технологій використання означених вище підходів може допомогти не тільки створювати відповідний медіаконтент, а і загалом сприятиме підвищенню рівня медіаграмотності (медіакультури) української молоді, особливо у сучасних обставинах, ускладнених воєнним станом і з огляду на подальше післявоєнне відновлення України. Як зазначено у «Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року ...»,

низький рівень медіаграмотності населення посилив маніпулятивні та інформаційні впливи держави-окупанта, що стало причиною сепаратистських настроїв серед населення в окремих регіонах [4].

Мотивуючи молодь до створення оригінального проукраїнського контенту, ми одночасно популяризуємо українські цінності в цифровому просторі та розвиваємо їхні творчі здібності. Вони вчаться по-новому бачити знайомі українські образи, отримують натхнення для власної творчості та набувають цінного досвіду [5].

Національна ідентичність є унікальним соціально-культурним феноменом, що відіграє консолідуючу роль у житті нації, особливо в періоди соціальних напружень. Вона базується на спільних ціннісних орієнтаціях та сприяє досягненню національної єдності, що є необхідною умовою для успішного суспільного розвитку [1]. Формування національної ідентичності учнівської молоді через медіаконтент вимагає комплексного підходу. Інтеграція якісного медіаосвітнього контенту у навчальний процес дозволить ефективніше передавати історичні знання та культурні цінності. Співпраця педагогів, медіаекспертів та громадських ініціатив має ключове значення. Об'єднання зусиль різних фахівців допоможе створювати достовірний, емоційно насичений і привабливий контент. Окрім споживання контенту, молодь повинна мати можливість активно брати участь у його створенні, використовуючи соціальні медіа та освітні проєкти. Це сприятиме більш усвідомленому ставленню до власної культури та історії.

Список використаних джерел та літератури

1. Бех І., Журба К., Канішевська Л. Формування національної ідентичності школярів у сучасному науковому осмисленні. Наукові інновації та передові технології, № 12(40) 2024. С. 982-994. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-12\(40\)-982-994](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-12(40)-982-994)
2. Журба К. О. Формування національної ідентичності зростаючої особистості в умовах воєнного стану: досвід експериментальної реалізації. Вісник НАПН України. 2023. Т. 5, № 1. С. 1–6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/HNAESU_2023_5_1_15 (дата звернення: 05.02.2025)
3. Про схвалення Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1322-2023-%D0%BF#n174> (дата звернення: 05.02.2025)
4. Утвердження української національної та громадянської ідентичності: монографія / К. Журба, І. Бех, С. Бойко, В. Євтушок, С. Гаряча, Л. Канішевська, І. Кучинська, С. Кучинський, О. Лісовець, І. Нестайко, Л. Павлова, В. Рагозіна, О. Рейпольська, Н. Сеньовська, С. Толочко, С. Федоренко, І. Шкільна, В. Ясько; за заг. ред. К. Журба, О. Рейпольська. Київ: «Компрінт». 2024. 232 с.
5. Череповська Н. І. Патріотизм молоді інформаційної доби: інноваційні засоби розвитку: навчально-методичний посібник. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2023. 154 с.

Семененко А. С.

РОЛЬ ГАЗЕТИ «СВОБОДА» У КОНСТРУЮВАННІ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ НА ШЛЯХУ ДО НЕЗАЛЕЖНОСТІ (1985-1990)

У статті аналізується роль газети «Свобода» в процесі національного відродження